Laikraksta „Izglītība un Kultūra” elektroniskais pielikums par visu, kas svarīgs pirmskolā

Pirmsskolas izglītība

31. augusts, 2015, Nr. 14 (77)

Numura tēma

Aktualitātes pirmsskolas izglītības iestāžu darbību regulējošajos normatīvajos aktos

- Ēnu teātris – lingvodidaktisks līdzeklis prasmei sarunāties un pieklājīgi izteikt savu attieksmi
- Iznākusi lasāmgrāmata par internetu „Vaifija skola” 5–7 gadus veciem bērniem

Numurā lasiet

Aktualitātes pirmsskolas izglītības iestāžu darbību regulējošajos normatīvajos aktos

Ēnu teātris – lingvodidaktisks līdzeklis prasmei sarunāties un pieklājīgi izteikt savu attieksmi

Iznākusi lasāmgrāmata par internetu „Vaifija skola" 5–7 gadus veciem bērniem

Ziedoņdārza pirmsskolas audzēkņa Dāvida Pungina (4,5 gadi) no pudeļu korķīšiem konstruētais tārpiņš.

Ziedoņdārza pirmsskolas audzēknes Mišelles Loces (6 gadi) no pudeļu korķīšiem darinātais kaķis ar bumbu.

Ziedoņdārza pirmsskolas pirmsskolas skolotājas Tatjanas Sļepņovas bērnu apgleznotie akmentiņi.

Laikraksta „Izglītība un Kultūra" elektroniskais pielikums „Pirmsskolas Izglītība"
Izdevējs: SIA „AB konsultants"
Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805
LR UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313
Redakcijas adrese: Marijas iela 2 Rīgā, LV-1050;
tālr.: 67357585, fakss: 67357584,
e-pasts: *redakcija@izglitiba-kultura.lv*
www.izglitiba-kultura.lv
Redaktore: Daiga Kļanska
Korektore: Zigrīda Purvlīce
Maketētāja: Ziedoņdārza pirmsskolas pirmsskolas skolotājas Tatjanas Sļepņovas bērnu apgleznotie akmentiņi.

Aktualitātes pirmsskolas izglītības iestāžu darbību regulējošajos normatīvajos aktos

DAIGA KĻANSKA

Valsts izglītības satura centra (VISC) rīkotajā pirmsskolas speciālistu un sākumskolas skolotāju metodisko apvienību vadītāju seminārā Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) Uzraudzības departamenta direktora vietnieks **Maksims Platonovs** informēja par aktualitātēm pirmsskolas un sākumskolas izglītības iestāžu darbību regulējošajos normatīvajos aktos.

Palielinās izglītības iestādes padomes loma

Ar šā gada 16. jūliju ir stājušies spēkā grozījumi Izglītības likumā, kuros ir paredzēts:

10.[1] pantā. Izglītība un tikumība

(1) Izglītības sistēma nodrošina izglītojamā tikumisko audzināšanu, kas atbilst Latvijas Republikas Satversmē ietvertajām un aizsargātajām vērtībām, īpaši tādām kā laulība un ģimene.

(2) Izglītības iestāde, izņemot augstskolas, aizsargā izglītojamo no tādas informācijas un metodēm izglītības un audzināšanas procesā, kas neatbilst šā likuma mērķī ietvertajai izglītojamā tikumiskās attīstības nodrošināšanai.

30. panta ceturtajā daļā un 48. panta piektajā daļā ir noteikta izglītības iestāžu vadītāju un pedagogu lojalitāte Latvijas Republikai un tās Satversmei.

31. panta trešās daļas 5.[1] punktā. Izglītības iestādes padome ir tiesīga lemt par mācību un audzināšanas procesā izmantojamo metožu un informācijas, tajā skaitā mācību līdzekļu un materiālu, atbilstību šā likuma mērķī ietvertajai izglītojamā tikumiskās attīstības nodrošināšanai, kā arī tikumiskās audzināšanas vadlīnijām.

M. Platonovs atgādināja, ka Izglītības likumā ir noteikts: izglītības iestāžu pedagogi ir atbildīgi par savu darbu, tā metodēm, paņēmieniem un rezultātiem. Ir jāievēro, ka pedagogam ir būtiska loma bērnu un skolēnu motivēšanā un pozitīvas attieksmes veidošanā; pedagogam arī ārpus sava darba laika ir jāievēro pedagoga profesijas noteiktie ierobežojumi un arī netieši jāpilda pedagoga vispārīgie pienākumi un jāievēro pedagoga profesionālās ētikas normas; pedagoga paustais viedoklis, darbība, rīcība var būtiski ietekmēt izglītības iestādes izglītojamo attieksmi pret sabiedrībā notiekošajiem procesiem.

Katra izglītības iestāde, tās vadītājs un pedagogs ir atbildīgs par valsts izglītības standartam, izglītības programmai, noteiktajam mācību priekšmetam un mācību stundas tēmām atbilstošas informācijas un mācību līdzekļu lietošanu. Mācību līdzekļiem un metodēm ir jāatbilst valsts izglītības standartiem un izglītības programmas saturam.

Runājot par izglītības iestādes padomes lomas palielināšanu, M. Platonovs informēja, ka izglītības iestādes pado-

> “ Izglītības iestādes vadītājam ne retāk kā reizi gadā ir jāpieprasa ziņas no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Sodu reģistra, lai pārliecinātos par personas atbilstību Izglītības likuma un Bērnu tiesību aizsardzības likuma prasībām.

> “ Par izglītības iestādes darbības tiesiskumu atbild vadītājs, tādēļ pirms izglītības iestādes padomes pieņemto lēmumu ieviešanas iestādes vadītājam ir pienākums izvērtēt to tiesiskumu.

me lemj par mācību un audzināšanas procesā izmantojamo metožu un informācijas, tostarp mācību līdzekļu un materiālu, atbilstību izglītojamā tikumiskās attīstības nodrošināšanai, kā arī tikumiskās audzināšanas vadlīnijām, kas patlaban vēl nav izstrādātas.

M. Platonovs uzsvēra, ka par izglītības iestādes darbības tiesiskumu atbild vadītājs, tādēļ pirms izglītības iestādes padomes pieņemto lēmumu ieviešanas iestādes vadītājam ir pienākums izvērtēt to tiesiskumu. Nedrīkst aizmirst, ka valsts izglītības standarts ir jāievēro obligāti.

M. Platonovs aicināja pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājus un pedagogus rūpīgi izvērtēt mācību literatūru, ko viņi izmanto savā darbā, jo patlaban IKVD vērtē divu vecāku iesniegumus, kuros viņi iebilst pret mācību līdzekļu piemērotību bērnu vecumam, kā arī mācību līdzekļu izmantošanu svešvalodā, jo tie neveicina bērnu latviešu valodas apguvi. Ja šādi līdzekļi arī tiek izmantoti, tad ir jādomā, kā tekstu svešvalodā aizklāt ar papīra lapu, ieteica M. Platonovs.

Viņš atgādināja, ka arī pirmskolā ir jābūt apstiprinātai mācību literatūrai, tādēļ rūpīgi ir jāizvērtē katrs materiāls, kas tiek iekļauts sarakstā. Ja rodas šau-

> Izglītības iestādēs nedrīkst strādāt personas, kuras ir sodītas par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem.

bas, tad ir jākonsultējas ar VISC speciālistiem. Ir jāpārliecinās arī, vai pirmsskolas izglītības programmu apguvē izmantojamie mācību līdzekļi atbilst valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām, izglītības iestādē īstenotajām izglītības programmām, izglītības iestādes darbības mērķim un uzdevumiem.

Pedagogu sodāmība jāpārbauda Sodu reģistrā

M. Platonovs atgādināja arī par prasībām, lai varētu strādāt par izglītības iestādes vadītāju un pedagogu. Izglītības likuma 30. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka par izglītības iestādes vadītāju, pedagogu ir tiesīga strādāt persona, kurai ir nevainojama reputācija, kura ir lojāla Latvijas Republikai un tās Satversmei, kurai ir normatīvo aktu prasībām atbilstoša izglītība un nepieciešamā profesionālā kvalifikācija. Runājot par lojalitāti, M. Platonovs citēja Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā (*http://www.tezaurs.lv/mlvv/*) teikto: lojalitāte – izturēšanās, rīcība, kurā izpaužas respekts pret pastāvošo varu, tās likumu ievērošana.

Izvērtēt pedagoga atbilstību normatīvo aktu prasībām ir izglītības iestādes vadītāja atbildība, savukārt izglītības iestādes vadītāja atbilstību normatīvo aktu prasībām izvērtē izglītības iestādes dibinātājs (pašvaldība).

Par pedagogu nedrīkst strādāt persona:

- kura ir sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas);
- kuras rīcībspēja ir ierobežota normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- kurai nav dokumenta par valsts valodas prasmi augstākajā pakāpē (valsts vai pašvaldību dibinātās izglītības iestādēs);
- kurai ar tiesas lēmumu ir atņemtas aizgādības tiesības;
- kura ir sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu;
- kura ir sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību;
- kurai tiesa ir piemērojusi Krimināllikumā noteiktos medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus.

Kopš šāgada sākuma IKVD izveidota komisija izvērtē, vai atļauja strādāt par pedagogu personai, kura ir bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, nekaitē skolēnu interesēm. IKVD izveidota komisija nav tiesīga izvērtēt personas, kuras ir sodītas par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem. Izglītības iestādes nedrīkst strādāt personas, kuras ir sodītas par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem. Izglītības iestādes vadītājam ne retāk kā reizi gadā ir jāpieprasa ziņas no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Sodu reģistra, lai pārliecinātos par personas atbilstību Izglītības likuma un Bērnu tiesību aizsardzības likuma prasībām.

Izmaiņas higiēnas prasībās

Pirmskola var izvēlēties veidu, kādā darbinieki iegūst zināšanas un prasmes higiēnas prasībām atbilstošu un drošu pakalpojumu sniegšanai. Ir papildinātas prasības pirmskolas teritorijai attiecībā uz tās piemērotību bērnu aktivitātēm un atbilstībai bērnu drošībai. (Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) ir izstrādājis vadlīnijas bērnu spēļu laukumu valdītājiem (apsaimniekotājiem) par drošuma prasībām bērnu spēļu laukumiem publiskai lietošanai. Ar tām var iepazīties PTAC mājaslapā *http://www.ptac.gov.lv/sites/default/files/docs/vadlinijas_bernu_spelu_laukumu_valditajiem_apsaimniekotajiem_2013-1.pdf*.)

No normatīvajiem aktiem ir svītrotas prasības bērnu mēbeļu izmēriem, nosakot, ka pirmskolā bērnu lietošanai paredzētajām mēbelēm ir jābūt drošām, izgatavotām no veselībai nekaitīga materiāla, ergonomiskām un piemērotām katra bērna individuālajām vajadzībām (jaunās prasības mēbelēm stāsies spēkā 2018. gada 1. janvārī).

Ir aktualizētas prasības telpu vēdināšanai, nosakot, ka tās ir jāvēdina arī

> PTAC ir izstrādājis vadlīnijas bērnu spēļu laukumu valdītājiem (apsaimniekotājiem) par drošuma prasībām bērnu spēļu laukumiem publiskai lietošanai.

pakalpojuma sniegšanas laikā, kad bērni neatrodas telpās. Ir atcelts aizliegums bērnu veļu mazgāt mājās. Ir noteikts pārejas periods prasībām attiecībā uz telpu minimālo platību uz vienu bērnu (attieksies uz grupām, kas ir izveidotas

FOTO: *www.jmp.lv*

FOTO: kataniataylor.com

FOTO: chestercountymoms.com

> Slimību profilakses un kontroles centrs ir izstrādājis ieteikumus skolām un bērnudārziem infekcijas slimību profilaksei.

pēc 2020. gada 1. janvāra), kā arī prasībām attiecībā uz sanitārtehnisko ierīču skaitu (prasības būs piemērojamas ar 2020. gada 1. janvāri).

Ir precizētas prasības par bērnu ar infekcijas slimību simptomiem neuzņemšanu pirmskolā, kā arī pirmskolas un bērna vecāku atbildība. Ja pirmskolā tiek nodrošināta iespēja izolēt bērnu ar infekcijas slimību pazīmēm atsevišķā telpā ar atbilstošu uzraudzību, neradot inficēšanās riskus citiem bērniem, tad ir pieļaujama šādu bērnu uzņemšana pirmskolā, savukārt, ja tas nav iespējams, bērnus ar infekcijas slimību pazīmēm bērnudārzā neuzņem.

Līdz 2016. gada 1. janvārim ir jāizstrādā iekšējās kārtības noteikumi, kuros ir jānosaka pirmskolas un bērna vecāku rīcība bērna infekcijas slimību gadījumos, un laikus ar tiem ir jāiepazīstina bērnu vecāki. Slimību profilakses un kontroles centrs ir izstrādājis ieteikumus skolām un bērnudārziem infekcijas slimību profilaksei, kas ir publicēti tā mājaslapā *http://www.spkc.gov.lv/ieteikumi-skolam-un-bernudarziem*.

Līdz iekšējās kārtības noteikumu izstrādei pirmskolai ir jānodrošina, ka tajā netiek uzņemti bērni ar infekcijas slimību pazīmēm, par to laikus informējot bērnu vecākus.

M. Platonovs uzsvēra, ka pirmskolas iekšējās kārtības noteikumi ir jāizstrādā, ievērojot Ministru kabineta noteikumu Nr. 1338 6. punktā noteiktās prasības atbilstoši bērnu vecumposmam. Iekšējās kārtības noteikumi ir paredzēti bērniem, nevis vecākiem, pedagogiem, tādēļ par tiem ir jāvienojas ar bērniem viņu vecumam atbilstošā valodā.

Jauna kārtība izglītības iestāžu reģistrācijai

Jaunajā izglītības iestāžu reģistrācijas kārtībā, kas stājās spēkā šā gada 1. augustā, ir paredzēts reģistrēt ne tikai izglītības iestādes, bet arī Izglītības likumā noteiktas institūcijas, kuras īsteno pieaugušo izglītības programmas, t. i., biedrības, nodibinājumus, amatu meistaru darbnīcas, studijas vai Nacionālo bruņoto spēku vienības.

Pirms izglītības iestādes vai institūcijas reģistrēšanas reģistrs pārliecinās, vai izglītības programmas īstenošanas vietas telpas atbilst higiēnas un drošības prasībām, tostarp būvēm noteiktajām prasībām, t. i., vai:

- ir saņemts Veselības inspekcijas atzinums par objekta gatavību darbības uzsākšanai, kurā ir sniegts arī objekta higiēnas prasību novērtējums;
- izglītības programmas īstenošanai būves vai telpu grupas lietošanas veids atbilst plānotajai darbībai un tas ir reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā;
- būve vai telpu grupa, kur tiks īstenota izglītības programma, ir pieņemta ekspluatācijā;
- izglītības programmas īstenošanas vietas adrese un juridiskā adrese atbilst Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmas datiem.

Minētās prasības ir attiecināmas arī uz jau reģistrētām izglītības iestādēm, reģistrējot jaunu izglītības programmu īstenošanas vietu.

Izglītības iestādei vai institūcijai ir pienākums rakstveidā sniegt informāciju reģistram par:

- izmaiņām ziņās, kas ir norādītas Izglītības iestāžu reģistrā;
- izmaiņām izglītības programmas īstenošanas vietas telpu plānojumā vai lietošanas veidā;
- grozījumiem izglītības iestādes nolikumā vai grozījumiem institūcijas darbību reglamentējošajā dokumentā (piemēram, statūtos, nolikumā par izglītojošu darbību).

Ēnu teātris – lingvodidaktisks līdzeklis prasmei sarunāties un pieklājīgi izteikt savu attieksmi

AGRITA TAURIŅA,
Dr. paed.

Viena no Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas (RPIVA) stratēģiskās attīstības jomām ir kvalitatīvas studijas, tālākizglītība un mūžizglītība. Tā ir valsts augstskola un zinātniskā institūcija ar ilggadēju pieredzi un tradīcijām pirmsskolas, pamatizglītības, mūzikas un deju skolotāju, psihologu, iestāžu un uzņēmumu vadītāju un speciālistu sagatavošanā, kā arī iedzīvotāju izglītošanā un jaunu zināšanu radīšanā.

Tieši tāpēc topošo pedagogu izglītošanas un zinātniskās pētniecības darbā tiek veidota cieša sadarbība ar izglītības iestāžu darbiniekiem – lai studiju procesā risinātu pedagoģiskajā praksē aktuālus jautājumus, kā arī pētījumu rezultāti būtu praktiski nozīmīgi.

Vēlamies dalīties divu 2015. gada topošo pirmsskolas izglītības skolotāju semināru pieredzē, tos kopīgi vadīja RPIVA asociētā profesore Agrita Tauriņa un Iecavas pirmsskolas izglītības iestādes (PII) „Cālītis" vadītājas vietniece izglītības jomā Marina Vesere.

Semināra darbā tika iekļautas RPIVA projekta Nr. 2015/11 **„Bērna dzīves vide: valodas aspekts"** pirmā posma atziņas par pirmsskolas vecuma bērna dialogrunas sekmēšanas paņēmieniem. Diskusijā ar studentiem runājām par to, kādas cilvēku ikdienišķās attiecības savā dzīves vidē redz bērns. Tika minēti dažādi piemēri gan par sirsnības, savstarpējas emocionālās izpratnes trūkumu, gan pārspīlētu vecāku pakļaušanos bērna iegribām, visatļautību, kā arī pozitīvi

FOTO: no personiskā arhīva

Pasakas stāstīšana un zīmējums smiltīs.

FOTO: no personiskā arhīva

Ēnu teātris „Sarkangalvīte".

FOTO: no personiskā arhīva

Seminārā studenti tika aicināti improvizēt un spēlēt teatrālās rotaļas vai iestudēt pašu izvēlētu pasaku sižetu.

piemēri par ģimenes saliedētību un savstarpējo cieņu. Tika akcentēta nepieciešamība jau kopš mazām dienām pievērst uzmanību pieklājīgas uzvedības, jūtu kultūras veicināšanai un dialogrunas pilnveidei.

Uzskatām, ka teātris un teatrālās rotaļas palīdz veidot patiesu un cilvēcisku jūtu kultūru. Tātad jau bērnībā var runāt par veiksmīgu rīcību, par palīdzēšanu, sirsnīgu uzrunu un atsaucību. Ir nozīmīgi, ka par katru teātrī redzēto vai teatrālajā rotaļā spēlēto situāciju sarunā ar bērnu var pamatot, kāda darbība ir atbalstāma, bet kāda ir nevēlama, nepieklājīga.

Uzzinājām, ka Iecavas PII „Cālītis" pedagogiem ir liela pieredze šādu sarunu ar bērniem organizēšanā un ēnu teātra spēlēšanā. M. Vesere paskaidroja, ka bērnudārzā ir raksturīga tradīcija svinēt teātra dienas – bērni kopā ar pirmsskolas izglītības skolotājām gatavo vai sameklē ēnu teātrim nepieciešamās figūras, priekšmetu siluetus, kā arī veido izrādei afišu.

Viņa atzīmēja, ka ēnu teātra ideju ierosināja un veiksmīgi uzsāka īstenot pirmsskolas izglītības mūzikas skolotāja Rūta Maksima. Viņa aizrautīgi spēlē arī leļļu teātri, pantomīmu un iestudē nelielus mūziklus. Marina atcerējās, ka, strādājot par pirmsskolas izglītības skolotāju un apņemoties īstenot ideju par ēnu teātri, bija neskaidrs jautājums, kā to organizēt.

Pēc ilgām pārdomām tika nolemts izmantot sen aizmirsto un maz lietoto kodoskopu. Lai ēnu teātris izdotos un būtu vieglāk uztverams bērniem, sākotnēji tika izvēlēta pasaka „Trīs sivēntiņi", kuras sižets bija ideāli piemērots atainošanai ēnu teātrī gan vizuālā noformējuma, gan personāžu skaita ziņā. Marina studentiem aizrautīgi stāstīja par nepieciešamo atribūtu veidošanu – pasakas personāžu griešanu no papīra, vizuālā noformējuma veidošanu, kodoskopa uzstādīšanu un teātra spēlēšanu. Viņa ir pārliecināta, ka teātris izdevās patiešām lieliski, jo bija vērojama bērnu ieinteresētība un pozitīva emocionālā gaisotne.

Seminārā studenti tika aicināti improvizēt un spēlēt teatrālas rotaļas vai iestudēt pašu izvēlētu pasaku sižetu. Esmu pārliecināta, ka pieredzē lietotas zināšanas ir noderīgas pedagoģiskās prakses laikā. Vēl viens uzdevums bija izveidot jautājumus sarunai ar bērniem par ēnu teātra situācijām. Daži no jautājumiem bija šādi:

Kurš uzsāka sarunu, ko gribēja noskaidrot?

Kādu atbildi saņēma? Kā tu pats atbildētu?

Ko nolēma darīt? Kā vēl varētu rīkoties? Ko varētu darīt citādi?

Kas notika? Kāpēc tā notika?

Kas ir labi, bet kāda rīcība ir slikta? Kāpēc tu domā, ka tas ir labi vai slikti?

Kurš vēl varēja piedalīties? Kam varētu lūgt palīdzību?

Kāpēc ir jāpalīdz? Kāpēc ir jāstāsta par savu nodomu?

Kā citi var zināt, ko tu vēlies darīt?

Kā tu aicinātu citus pievienoties rotaļai vai paveikt kādu darbu?

Ko katrs izjuta? Kā to var noteikt?

Seminārā, spēlējot ēnu teātri, tika demonstrēta pasaka „Sarkangalvīte". Marina aicināja studentus pedagoģiskās prakses laikā bērniem piedāvāt iepazīt tieši Kārļa Skalbes pasaku „Sarkangalvīte" un meklēt atšķirības, salīdzinot ar multiplikācijas filmās redzēto sižetu.

PII patlaban tiek iepirkti gaismas galdi, bet Marina studentiem piedāvāja izmēģināt kodoskopu līdzīgi kā gaismas galdu. Viņa parādīja, ka, uzberot smiltis un zīmējot dažādus siluetus, tos var projicēt uz baltas sienas vai ekrāna. Šādi zīmējumi var palīdzēt bērnam vieglāk uztvert stāstīto, iztēloties situācijas un ilgstošāk saglabāt uzmanību.

Liela uzmanība ir jāpievērš drošības jautājumiem, jo, lietojot kodoskopu, vienam pieaugušajam ir jānodrošina nepārtraukta situācijas uzraudzība. Nav pieļaujams, ka bērni bez pieaugušā klātbūtnes uzsāktu kādas darbības ar tehniku. Tehnika pēc ēnu teātra spēlēšanas ir jānovieto bērniem nepieejamā, slēgtā vietā.

Studentu ierosmei tika piedāvāti dažādi pašgatavoti latviešu valodas apguves materiāli, kurus var lietot, rotaļājoties un organizējot rotaļnodarības. PII videi ir jābūt kvalitatīvai, nodrošinot plašas iespējas bērnam darboties ar dažādiem materiāliem, darināt, tos pārveidot, aplūkot, izzināt, jo tieši praktiska pieredze izraisa bērnu sarunas, ļauj bērnam uzzināto nostiprināt rotaļās un izmēģināt ikdienas dzīves situācijās.

Iznākusi lasāmgrāmata par internetu „Vaifija skola” 5–7 gadus veciem bērniem

FOTO: www.drossinternets.lv

DAIGA KĻANSKA

Aizvien vairāk tiek runāts par mediju pratības attīstību mācību priekšmetos, lai mācītu bērnus meklēt informāciju, salīdzināt to, analizēt, izvērtēt un radīt kvalitatīvus mediju tekstus.

Lasāmgrāmatas atvēršanas svētkos Latvijas Interneta asociācijas „Net-Safe Latvia” Drošāka interneta centra vadītāja Maija Katkovska stāsta, ka centra galvenais mērķis ir izglītot bērnus un jauniešus par drošu un atbildīgu interneta izmantošanu. Regulāri tiek organizētas nodarbības skolēniem, viņu vecākiem un pedagogiem, kā arī rīkoti konkursi un pasākumi. Lai nodrošinātu pedagogiem kvalitatīvu atbalstu mācību procesā, tiek izstrādāti mācību materiāli, spēles, stundu konspekti un sniegts cita veida mērķtiecīgs atbalsts.

Lasāmgrāmata par internetu 5–7 gadus veciem bērniem „Vaifija skola” ir pirmais „Net-Safe Latvia” izstrādātais izglītojošais materiāls pašiem mazākajiem, lai palīdzētu spert pirmos soļus tehnoloģiju un interneta pasaulē – droši kopā ar pedagogiem un vecākiem. Ar interneta pasauli bērnus iepazīstinās Vaifijs, kurš pastāstīs gan to, kas ir internets un ko var darīt internetā, gan arī to, kādas iespējas un riski ir sastopami interneta pasaulē.

Latvijas Universitātes profesore Zanda Rubene lasāmgrāmatas „Vaifija skola” ceļavārdos saka tā: „Mūsdienu bērnu bērnība atšķiras no tās, kuru savā laikā piedzīvojām mēs – šodienas pieaugušie. Pētnieki to dēvē par mediju bērnību. To raksturo plašs informācijas un komunikācijas tehnoloģiju piedāvājums, kas piepilda bērna ikdienas dzīvi un ietekmē viņu sociālo paradumu veidošanos. Tehnoloģijas ir radītas, lai atvieglotu cilvēku saziņu un paplašinātu viņu iespējas iegūt informāciju, iemācīties jaunas prasmes un attīstīt dzīvei mūsdienu sabiedrībā nepieciešamās attieksmes.”

Taču pētījumi liecina par to, ka vecāki un pedagogi bieži ir visai nezinoši, ja runa ir par bērnu, īpaši pirmsskolas vecuma bērnu, mediju pratības veicināšanu. Vienkārši tādēļ, ka pieaugušo bērnībā tādu tehnoloģiju nebija un viņi, būdami bērni, savas sociālās prasmes apguva, komunicējot ar vienaudžiem un pieaugušajiem reālajā, nevis mediju vidē.

Ir zināms, ka mūsdienu audzinā-

FOTO: Andris Bērziņš

Grāmatas „Vaifija skola” autores Liene Valdmane (no kreisās) un Vineta Vaivade aicina vecākus un pedagogus izmantot grāmatu kā lasāmgrāmatu gan mājās, gan bērnudārzā, kopā ar bērniem pārrunājot izlasīto.

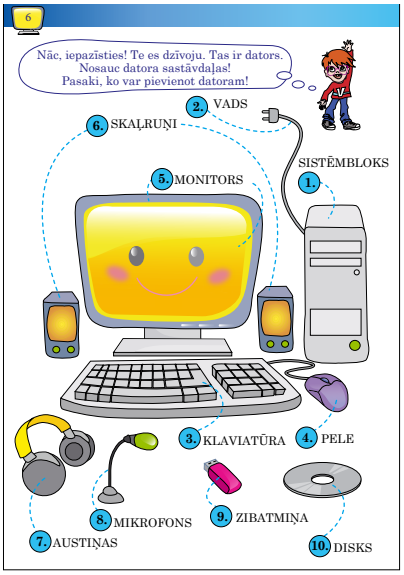

šanā dominē divas pieejas mediju izmantošanas jomā:

- aizliegt mediju izmantošanu,
- ļaut bērnam darboties mediju vidē, turklāt neizvirzot pedagoģiskus nosacījumus.

Pirmā pieeja ir uzskatāma par visai neproduktīvu, atceroties, ka mediju pratība ir ļoti nozīmīga mūsdienu sabiedrībā un to, līdzīgi kā citas sociāli nozīmīgas prasmes, ir jāsāk apgūt jau agrā bērnībā. Turklāt pieredze liecina, ka interneta lietotāji visā pasaulē kļūst arvien jaunāki. 2007. gadā jaunākajam informācijas tehnoloģiju lietotājam bija seši gadi, bet 2013. gada pētījumā iegūtie dati apliecina, ka ar tehnoloģiju rīkiem darbojas jau 3–4 gadus veci bērni, trešā daļa bērnu lieto mobilo tālruni. Savukārt Nīderlandē 5 % bērnu vecumā līdz vienam gadam ir savs mobilais tālrunis.

Otrā pieeja visai nekritiski pieļauj neadekvātu mediju izmantošanas paradumu veidošanos. Bērna darbošanās mediju vidē, neizvirzot tai noteikumus un nenosakot tās robežas, var draudēt ar neveselīgu mediju lietošanas paradumu veidošanos.

Ir jāatzīst, ka ne viena, ne otra no minētajām pieejām nepalīdz bērnam attīstīt drošu un pārliecinātu rīcību tehnoloģiju jomā. Aizliegums vai visatļautība nepalīdz samazināt riskus un veicināt iespējamos bērna ieguvumus šajā jomā.

Z. Rubene uzsver, ka šī grāmata ir adresēta 5–7 gadus veciem bērniem, viņu vecākiem un pedagogiem, lai

FOTO: Andris Bērziņš

Latvijas Interneta asociācijas „Net-Safe Latvia" Drošāka interneta centra vadītāja Maija Katkovska stāsta, ka centra galvenais mērķis ir izglītot bērnus un jauniešus par drošu un atbildīgu interneta izmantošanu.

FOTO: Andris Bērziņš

Latvijas Universitātes profesore Zanda Rubene atgādina: pētījumi liecina, ka vecāki un pedagogi bieži ir visai nezinoši, ja runa ir par bērnu, īpaši pirmsskolas vecuma bērnu, mediju pratības veicināšanu.

mērķtiecīgi veicinātu prasmīgu un drošu interneta lietošanu jau agrā bērnībā.

Visām Latvijas pirmsskolas izglītības iestādēm un sākumskolām ir iespēja saņemt bezmaksas grāmatas darbam, rakstot uz e-pastu *info@drossinternets.lv.* Lai nodrošinātu veiksmīgu grāmatas aprobācijas procesu, tiek organizēti arī semināri pedagogiem. Lasāmgrāmatas par internetu „Vaifija skola" 5–7 gadus veciem bērniem ieviešanas semināri notiks vairākās Latvijas pilsētās: Rīgā – 22. septembrī, Jēkabpilī – 3. septembrī, Daugavpilī – 4. septembrī, Valmierā – 15. septembrī, Rēzeknē, Aizkrauklē, Cēsīs, Kuldīgā, Liepājā un Salaspilī datumi vēl tiek saskaņoti. Lai piedalītos seminārā, ir jāsūta pieteikums uz e-pastu *info@drossinternets.lv.*

Plašāka informācija: *www.drossinternets.lv.*